

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 8 frt, $\frac{1}{4}$ évre 5 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 10 frt, $\frac{1}{4}$ évre 7 frt, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Néppárti mozgalmak a megyében.

Arad, április 23.

Simándról kapott és lapunk más helyén közölt értesülésünk számol be olvasóinknak a szentannai kerület képviselőjének: Wittmannak az üzemleiről, melyekkel legújabbán Simándon veszélyeztetni a közbékét, miután előbb már Eleken ünnepeztette magát, hova ismét a Zombolyán szerzett babérai után ment magát a rokonság által megbámultatni.

Ha csak arról volna szó, hogy a nevezett *státusférfi* a választó kerületét járja be, hogy magát az esetleg váratlanul korábban bekövetkező új képviselőválasztásokra a polgárság kegyeibe ajánlja, egy szót se vesztegetnénk az egészre, a minthogy a szentannai kerület ez idő szerinti képviselőjének jelentéktelensége arra rá sem is szolgál; de miután az érdemes férfi legújabb szereplésének közelebbi körülményei nyilvánvalóvá teszik, hogy ő a nemzetiségi tendenciákkal és a paraszt-agrarizmus maszlagával kotyvasztott néppárti érdekek terjesztése céljából utazik, jónak látjuk üzemleire már most felhívni mindazok figyelmét, kiknek első sorban feladatuk meggyenk földmives osztályának eddig minden kifogáson felül állott békeszerető józanságát és hazafias érzelmeit ápolni és fejleszteni.

Tudnunk kell ugyanis, hogy évekkézel előtti a német *Schulverein* alattomos aknamunkájának sikerült Temes- és Torontálmegye tömegesebben együttlakó hazafias svábsága közé a nagy német nemzeti eszmét becsempésznie, mely aztán tanító szövetkezetek és gyűlésezések, majd

az ugynevezett *Bauernvereine* megalakulása- és működésében felburjánzott, és a gyanus mozgalom úgy ama megyék vezetőségében, mint az országos kormány kebelében is méltó aggodalmat keltett.

A temes- és torontálmegyei népnevelők hazafias többsége ezen csunya magyarelles mozgalommal — a hogy észrevette a tendenciáját — leszámolt és a tanítóság becsületét és jó hírét megmentette azzal, hogy a pangerman törekvések ezen alattomos kísérletének hátat fordított. A *hazafias* Apponyi Albert gróf azonban az ő közmondásos éles látásával csakhamar felismerte az előnyt, amely a *Bauernvereine*-ok duzzogó hangulatának ellenzékivé alakításából és az egyesületek révén a Temes- és Torontálmegye németiségének tömegestől az akkor még ugynevezett mérsékelt ellenzék táborába való édesgetéséből az ő céljaira nézve keletkezhetnek. Nem is késett tehát egész táborával a nagyterületű s gazdag sváb gyarmatok nevezetesebb központjait fölkeresni, s ott ékes német dikciókkal az egyedül üdveztő habarék-bölcsességet terjeszteni, s a magyar kormányt, a magyar közigazgatást és a magyar hatóságokat német ajku polgártársaink előtt német nyelven annak érdeme szerint lehozni.

Azután meg itt is beigazolódtott a német közmondás igazsága, hogy a *szép lelkek találkoznak*. Az akkor már szerveződő és Róma titkos utasításai szerint kulturharczra készülő ultramontanizmus szintén részt kívánt magának a befolyásból, mely azok számára kínálkozott, kik a mozgalmat saját céljaik érdekében irányítani képesek, s igyekezett magához

ragadni a vezetést. Így lett a temesvári hetzkáplán, *Blaskovics*, a *Südungarischer Bauern-Verein* szekretáriusa, ki a Temesvárott megjelenő *Landbote* és *Der Südungarische Landwirth* című klerikális lapok révén az egyleti tagokat az internacionális felekezeti türelmetlenség és izgatás maszlagával bőven el is látja.

Ennek a jámbor férfinak és egy rakás hetzkáplánnak a kíséretében bontotta ki Wittmann János — miként simándi levelezőnk részletesen előadja — a néppárt zászlaját tegnapelőtt Simándon, hogy a Délmagyarországon oly sikerrel meghonosított nemzetiségi és felekezeti villongásokat és osztályharczot a mi megyénkbe is átültesse.

Hogy miként végzik e jó urak az ő dolgukat a Banátusban arra élénk világot vet a *Magyar Ujság* április 16-iki számának egy közleménye, melyet meggyenk érdekelt közönségének bővebb okulása végett szószerint közlünk:

A *Bauernvereine* újabb botránya. Mint tudósítók Zombolyáról sürögősi, a *Bauernvereine* klerikális néppárti jellegű elemei újabb botrányokat rendeztek, melyek aligha maradnak következmények nélkül. A *Bauernvereine* legutóbbi ülését ez elemek Reichrath ügyvéd vezetése alatt felhasználták arra, hogy vad lármát közegetett tüntetést rendezzenek Kádár Antal, a *Bauernvereine* egyik alapítója ellen, ki természetesen a *Bauernvereine* néppártijának éppen nem inyére — liberális szellemben szerkesztett lapját, a *Der Freie Bürger*-t. A liberális gondolkodású tagok megbotráncozva a garázdá elemek vad lármáján és fátkellen viselkedésén, elhagyták a gyűlést és átugodván a teret Reichrath ügyvéd dühödt és előre feligatott pártjának, visszautastak falvaikba. A zajongó tömeget még két káplán is izgatta a liberálisok ellen s ez izgatásban néhány elvakult és félrevezetett paraszt-szónok is segítségükre volt. A féltelenség és izgalom végre oly feketé ért, hogy a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A két jó barát.

— Eugène Delart. —

Ot évi ismeretségük óta először közeledett egymáshoz ilyen határozott rossz kedvvel két jó barát, Fenouil és Dubouzet.

— Nini, isten hozott . . . Vigyen el az ördög, ha vártalak! . . .

Dubouzet megütöközve dörmögte:

— Pedig tudtommal minden nap eljövök. Aztán nyugodtan leült egy fauteuilbe.

— Talán bizony untat a látogatásom.

Fenouil kedvetlenül rázta fejét:

— Engem? . . . Egy szóval sem mondtam.

Aztán hosszú léptekkel járta végig a szobát, mintha fel akarná mérni; fejét a súlyos gondoktól lehorgasztotta.

Máskor ugy ugrottak egymás karjába, mintha 10 éve nem látták volna egymást. Szerették egymást azon törvénynek megfelelőleg, hogy az ellentétek vonzódnak, ha kellőleg kiegészítik egymást. Fenouil hosszú szikár alak; Dubouzet alacsony, gömbölyű, mint valami töltött hurka. Es ez az ellentét belső világukban is fel volt lelhető. Az egyik nyugtalan természetű költő, a rithmusok és rimek örökös forgásával agyában; a másik boldogan emésztette az életet, ambíció nélkül, ki a

szerelemi kalandok veszélyein s a dicsőség álmai mellett a vakondok nyugodt vakságával haladt el.

Dubouzet keresztbe rakta lábát s a lehető legnyugodtabb tempóban kezdett tütyörészni. Fenouil megállt előtte mint a fatuskó.

— Te vidám vagy. Hja, neked vannak kilátásaid!

Es ebben a pár szóban annyi keserű szemrehányás volt, hogy Dubouzet végre is érthetetlennek találta a dolgot:

— De az ördögbe már, mi bajod?

S a költő akkor megvallotta, hogy szenved. . . oh! szenved már régóta. Időszakos és futó rosszulléttel kezdődött a dolog, szédüléssel, erőtlenességgel, mely megrázta egész belső gépezetét, a mig meg nem állt, mint az óra, melynek keréküve lejárt. Eddig csak küzdött, panasz nélkül, allentált, s a munkában keresett szórakozást s feledést. De néhány nap óta állapota rendkívül súlyosbodott. Ugy érzi most magát, mint a kinek szervezete végkép elgyengült, elmájére fátyol borult, s szívét rettentő szorongás fogja el. . .

Dubouzet nem bírta tovább hallgatni:

— Eh, mi az az én állapotomhoz képest!

S ezzel valóságos harcz fejlődött ki közöttük közt. Mindegyik veszélyes szimptomákat akart magában felfedezni.

Fenouil a tükör elé állt, s konstátálta, hogy arca beesett, fülében egy csepp vér

sincs, aztán megfogta ruháját, s megtesztelte a hátán, mutogatta a barátjának a sok felealeges szövetet, melyből hiányzik a belevaló.

Dubouzet kicsinylőleg csapta össze kezét. Mi az, az ő fuldoklásaihoz képest. Az ő vértolulási, lidércnyomása, köszvénye, stb. Minden perczen gutaütéstől kell tartania!

Végre gorombáskodni kezdtek egymással, mert egyik sem tudta tullicoztatni a másikat.

— Egy cseppet sem meglepő állapotod olyan életmód mellett . . . a kinek a haza valóságos éléskamara! Engem az Eszme öl meg, a bevégzett munka fáradtsága, a készülő mű kinja . . .

Dubouzet rettenes kacagást hallatott.

— A te műveid! . . . Hol vannak azok a művek? . . . Ki ismer téged én kivülém? . . . Ki olvasta a te distichonaidat, a te szerelemi szonetteidet? . . .

Beszédők valóságos dűnös rikácsolássá fajult.

Fenouil asszony megjelent az ajtóban. Szőke, kövér hölgy volt, álmos arcuzal, melyből hasztalan iparkodott volna az ember a kort megállapítani. Fiatalnak nézné az ember, ha nem volna oly érett kitejezése, a mely a nyár és ősz közti szezonra emlékeztet. Pedig azon arcok közül való volt, a melyek változatlanok, a melyeken az idők nyoma nem hagy ránczot maga után.

főbíró kénytelen volt intézkedéssel közbelépni. Ez intést azonban az igaztók nem respektálták, hanem igaztaltak tovább a kormány és a törsde ellen. Közben pedig bizalmat szavaztak Wittmann képviselőnek és a szólásra jelentkezett Kádár Antalt leburrogták. A történetek folytán a főbíró jelentést tett a felsőbb hatóságoknak, mely jelentés valószínűleg a Bauernverein fölosztását fogja maga után vonni. Addig is Kádárnak a Bauernverein vezetői ellen indított sajtópörének eldöntésétől várnak fordulatot a Bauernverein liberális elemei, az egyet vezetőjének szellemében.

Ebből látható, hogy Wittmann János ur Aradmegyében is meghonosítani készül ugyanazt az áldatlan felekezeti és osztályharcot, melyről már a temesmegyei főbíró jelentést volt kénytelen tenni a felsőbb hatóságnak, hogy az ezen üzelmeket azok főokozója, a „Bauernverein“ felosztása által megszüntesse.

És most befejezésül csak még egyet. Midőn a szentannai kerület németajku választó polgárai az érdemes és megyénkben általános tiszteletnek örvendett előbbi képviselőjüktől csak azért fordultak el, mert egy földészt akartak a saját kebelükből a képviselőházba felküldeni, és az itteni ellenzéki urak — hogy a kerületet pártjuknak megmentsek — e törekvést támogatták azon föltétellel, hogy az illető az Apponyi párthoz fog csatlakozni, akkor ezen urakat azzal a szemrehányással fogadták a képviselőházban: „Ti voltatok az elsők, a kik földészt hoztatok a magyar parlamentbe. Akkor ezen szemrehányás ép oly igaztalan volt, mint a mily jogosult volt a szentannai kerület polgárainak az a törekvése, hogy ők a törvény rendelkezéseiben belül épen úgy küldhessék saját szörű földműves társukat — ha bizalmuk abban öszpontosul — a képviselő házba, mint a milyen joggal a parlamentbe iparos, kereskedő, ügyvéd, stb. küldhető. Nem is tehet ezért a mi szentannai vagy eleki polgártársainknak józanul senki szemrehányást, a történetek után azonban elvárjuk tőlük, hogy jövőre — miként simándi levelezőnk találóan hangsúlyozza — a mostaninál okosabb embert válasszanak maguk közül, a ki ha már nem is szabadelvűbb, de legalább magyarabb és hazafiasabb politikának szegődik eszközeül.

BELFÖLD.

A nyitrai választás. Ma lesz Nyitrán a képviselőválasztás, melyre a fővárosból a szá-

felvetette álmos, pillant, s nyugtalanul érdeklődött:

— Miért ez a civódás, ez a kiabálás?

S a nyert felvilágosítás után oly hangon fejezte ki részvétét, mintha ásitott volna. Elismerte, hogy férje csakugyan aggasztóan megváltozott, de Dubouzet botrányos szörnyű alakot öltött. A tokája hétrét hajlik már, hasa pedig feltűnően hasonlít valami dómhoz, a meiyet lábait, mint gömbölyű, széles oszlopok tartanak fenn... Aztán komolyan folytatta:

— Mindez nem természetes. En a ti helyetekben orvoshoz mennék.

És ők önkéntelenül követték a tanácsot. Kézükkel végig simították hajukat, úgy hogy ég felé állt, mint azoknak, a kik ügyüket a bíróság elé akarják vinni.

Az utozán ismét megindult a vita. Fenouil Ryeusse doktor mellett kardoskodott, a ki a sorvadást kitűnően gyógyítja.

Dubouzet Bourdon tanárt magasztalta égig, a ki óriási sikerrel adta magát a vérduzzadás okozta bajok gyógykezelésére. Végül Nathaniel orvosban állapodtak meg, a ki egyike azon ifjú óriásoknak, a kik a hidegvíz illuzórius kurájával annyira megedzik az elgyengült idegeket, hogy akár egy akrobata himbalódzhatnak rajta.

Egy óra múlva a két barát egymás karjába kapaszkodva sétálgatott nyugodtan és szeretően. Igaz, hogy betegségük külső jelei

badelvü párt részéről Gajári Odón és Krajsik Ferencz képviselők utaznak le, a néppárt részéről pedig Zichy Nándor gróf és Esterházy Miklós Mórion gróf. Sulyovszky Dezső dr. elnök s a bizottság többi tagjai tegnap tették le az esküt a polgármester kezébe. A kedélyek annyira izgatottak, hogy most is katonai kordont fognak vonni. Janits táboraának osztatlan lelkesedése mind szélesebb rétegekben hódít az ellenzéki tábor soraiban. Zichyék kétségbeesett erőlködése sem képes utját állni a népszerűség hódításának, mely Janitsot mindenütt környezi. Emelkedett öntudattal néznek Nyitrán a választás elé, mert tudják bár, hogy a néppárt újra hiresztelni fogja a kieszt visszaélések és az erőszakosság tényeinek egész seregét, de ezzel csak saját gyengeségét kívánja hívei előtt palástolni. A Janits-párt biztos többséggel rendelkezik, melyen semmitéle fogás és ürügy ki nem fog.

A főrendiházban ismét csökkenni fog egy-egy azoknak a tagoknak a száma, kik az egyházpolitikai törvényjavaslatok ellenzőinek a táborába sorakoztak. Hirsch báró ugyanis megvásárolta Apponyi Antal gróf csabai birtokát s ennek folytán Apponyi grófnak nem sajátja többé az az objektum, melynek adója alapján a főrendiházban tagsági jogot gyakorolt. Formális jogosultsága érvényben marad ugyan a mostani ülészak végeig, de maga a törvényes jogalap megszűnven, nem valószínű, hogy evvel a jogosítvánnyal élni fog, valamint hogy tartózkodtak ettől az előző ülészak alatt mások is, akik ugyanily helyzetben voltak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —
Budapest, április 23.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schóber Ernő, Josipovich és Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső miniszterelnök, Lukács László, Perczel Dezső, Wlassics.

Elnök megnyitja az ülést. Az utolsó ülés jegyzőkönyve hitelesítve van, jelenti, hogy Zichy Jenő gr. ázsiai expedíciója folytán hat havi szabadságot kér.

Ugron Gábor díszesre emlékezik meg Zichy Jenő vállalkozásáról s kívánja, hogy vállalkozásának mentől nagyobb sikere legyen. (Derültség.)

Madarász József csatlakozik Ugron Gábor kijelentéséhez. (Derültség.)

Elnök konstatálja, hogy a ház méltányolja

Zichy Jenő gr. okait (Derültség) és a szabadság időt megadja (Derültség.)

Jelenti továbbá, hogy Tapolczán Kossuth Ferencz képviselővé választatott s bemutatja a megbízó levelet. (Éljenzés a szélső balon.)

Madarász József: Eljen a tapolczai kerület választóközönsége! (Derültség.)

Elnök: Kiadják az állandó igazoló bizottságnak.

Lukács László pénzügyminiszter bemutatja a földalatti villamos vasutnak adandó állami kedvezményről szóló javaslatot.

Kiadják az illető bizottságnak.

Bessenyei Ferencz előadó bemutatja a közoktatási bizottság jelentését a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatról.

Veszter Imre előadó ugyanerről a javaslatról az igazságügyi bizottság jelentését.

A pénteki ülésen fogják tárgyalni.

A napirend előtt

Ugron Gábor szóba hozza, hogy tegnap Szentesen Mátéffy főszolgabíró orozva megtámadta és tettelegesen bántalmazta Sima Ferenczet. Ez olyan botrány, amely megbotránkoztatja az országot és a melyet szigoruan kell büntetni. (Felkiáltások balfelől: Fel kell függeszteni!) Kérde az elnököt, hogy van-e tudomása arról az esetről, amely mélyen sérti a képviselői immunitást? Ha nincs tudomása, akkor ő ezennel bejelenti és kéri az ügy bizottsághoz utasítását. (Helyeslés a szélsőbalon.) Egyben kérde a belügyminisztert, hogy tette már lépéseket az illető szolgabíró felelősségre vonására? (Helyeslés a szélső balon.)

Elnök konstatálja, hogy nem tettek nála erről jelentést. De miután az eset most szóba hozatott, azt a bizottsághoz utasítja. (Helyeslés.)

Perczel Dezső belügyminiszter sem kapott jelentést, de szóba hozatván a dolog, informáltatja magát és intézkedni fog, hogy a szükséges eljárást megindítsák. (Helyeslés.)

Elnök előterjesztést tesz a munkaprogramra vonatkozólag, amely szerint csütörtökön a recepczióról, pénteken pedig a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslatot tárgyalják. (Helyeslés.)

Az előterjesztést elfogadták.

Ugron Gábor felvilágosítást kér a kormánytól a jövő munkaprogramjára nézve.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök utal arra, hogy a jegyzékben levő ügyeket fogják tárgyalni s ezek mellett még néhány nagyobb javaslatot terjesztenek a ház elé. Aztán következnek a delegációk. (Helyeslés.)

Ugron Gábor szükségesnek tartaná Kárfi

egész ellenkezőek voltak, de alapjában a baj egy és ugyanaz volt mindkettőjüknél; a mindkettőjük számára rendelt egyforma orvosság megmutatta nekik a könnyű gyógyulás módját.

Eddig mindketten a fizikai törvények ismeretének tökéletes hiányában, boldog nem-törődőséggel éltek napjaikat, nem gondolva a fizika alapelveivel, a melyek megőrzik az egyensúlyt. Fenouilnál az agy maga számára foglalta le a szervezet egész ekonómiaját, izomeróinek hátrányára. Dubouzet pedig, mint aféle realfilozofus, halomra gyűjtötte testi erjét, gondosan kuporgatva össze minden csep vért, minden kicsike izomrostot, miut valami vén fukar a krajozárt, a kinek már ugyis mililói vannak.

— Tehát a teendőink.

— Nagyon egyszerű — folytatta Fenouil oly meghatottsággal, hogy hangja reszketett belé.

Es mindketten elcsodálkoztak, hogy maguktól rá nem jöttek a gyógyszerre. Egyszerre ismeretlen erők létezését fedezték fel magukban, férfui kívánalmak ébredtek bennük, a melyek bizonyos öntudatot kölcsönöztek nekik, s ez az öntudat kifeszítette mellüket, bizonyos vakmerőséget adott tekintetüknek s valami donjuános vonást rajzolt szájuk szegletébe.

— Talán haza nézünk megnyugtatón feleségedet...

— Oh, hova gondolsz? Van még időnk! Felséges nap!... S te nem érzel valami csendes boldogságot, mint a ki ujjászületik! —

Orahosszat kóboroltak a boulevardokon, meg-megálltak az ujság-kioszkok előtt, valószínűs deakos pajkosággal szaladtak egy-egy suhancz után, nevetve gaminos élceit. Megálltak az omnibuszok felszálló helyein, a hol legtöbb embert láttak: hangos észrevételeket tettek, nevetve lökdösték egymást könyökükkel, hogy bátorságot merítsenek csintalan eszméik keresztülviteléhez.

Este a vacsoránál remek ellentétként, maliciózusan mosolyogtak Fenouil asszony kifejeztelen arczába. Dubouzet csintalan históriákat mesélt, reminiszcenzenciákat kora ifjúságából, a mikor felfedezte az asszonyt s megismerte a szerelmet. Olyan volt, mint egy már megrozsdásodott hangu énekesnő, a ki köhög mikor bele kellene sülnie a magas hangokba, hogy régi képességeinek hiányát elpalástolja.

Micsoda passzió volt, mikor délutáni sétájuk reminiszcenzenciáiból táplálkozva, hunczut szemhunyorításokkal mosolyogtak hol egymásra, hol az asszonyra, mikor az asztal alatt lopva meg-megrugták egymást, lesve a hatást, a melyet az egymás közt váltott s csak általuk értett jelek az asszonyra gyakorolni fognak. Igaz, hogy egy kicsit tévedtek, mert mindig hiábavaló erőlködés volt; Fenouil ass-

Istvánnak a mentelmi jogra vonatkozó indítványát és a kuria bíraskodásáról szóló javaslatot is tárgyalni. Altalában helyteleníti, hogy a bizottságok a hozzájuk utalt tárgyakat nem a legnagyobb pontossággal látják el.

Elnök konstatálja, hogy a ház bizottságai csak nem régiben alakultak meg újból s így Ugron szemrehányása még korai.

Mintén a ház az elnök propozícióját elfogadta a napirendre vonatkozólag az ülés véget ért.

A legközelebbi ülés csütörtökön lesz s a zsidó recepczióról szóló javaslatot fogják tárgyalni.

Magy. kir. udvartartás.

— Ujabb értesülések. —

A magy. kir. udvartartásnak legutóbb újból felszínre hozott kérdése a politikai és társadalmi körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi. Beavatottak nézete szerint — írja a „K. E.“ — a főudvarmester jelenlegi intézkedésénél mindössze csak arról van szó, hogy az udvarnak Budapesten való tartózkodása idején számtalanszor tapasztalt és joggal felpanaszolt visszasságok megszüntetésére a budai várakban expositura-jellegű hivatali létesítmények, melyhez magyar születésű udvari tisztviselők lesznek beosztva.

Es a főudvarmesteri hivatalnak ozélszerűségi szempontból indokolt adminisztratív intézkedése, mely a magy. kir. önálló udvartartás kérdésével mi összeköttetésben sincs és amely ezen nagyfontosságú kérdés elintézésének miben sem praesjudikál. Ezért kételyvel is fogadják a hirt, hogy ezen hivatal vezetésére magyar mágnást már kineveztek volna, mely a főudvarmesternek lenne alárendelve; mert magyar mágnás ily alárendeltségi viszony mellett ezen méltóságot el sem fogadná, más réséről a magy. kir. udvartartás akként van tervezve, hogy az Magyarország közjogi helyzetének megfelelőleg teljesen független és önálló legyen.

A kérdés fel fog merülni a képviselőházban is, mert az ellenzéki pártkörök már most foglalkozni fognak a kérdéssel, és valószínű, hogy a kérdést illetőleg felvilágosítást fognak kérni a kormánytól.

Hogy ez a nagy sürgetés előnyére fog-e válni a kérdés helyes és lehető gyors megoldásának, azzal mindenki tisztában lehet. Ilyen „kényes“ ügyeket nem illik olyan nagy hangon tárgyalni, mint aminővel a mi ellenzékünk szokta.

szonyt semmi sem volt képes kihozni vizenyős sodrából. Ő csak annyit látott, hogy férje és Dubouzet a gyógyulás stádiumában vannak, s egy cseppet sem erőlködött a módosítások iránt.

Másnap, harmadnap és heteken keresztül élvezettel ismételték meg első kirándulásukat, ifjú hévvel hajszolódva kalandok után.

S mert már régóta nem áldoztak a nők kultuszának, mi sem természetesebb, mint hogy szentimentálisan fogták fel a helyzetet, mint kalandra vágyó ifjak, a kik a szerelem érdekességét eddig csak regényekből ismerik; romantikus intrikákról álmodoztak, melyeknek harcában a szerelemmel, a szív vágyó erőszakossága egyenest a test győzelméhez vezet. Hanem azt, a kit ők hajszoltak, egyszerre csak hű képzelmeik szülöttének tartották és — költségesnek. Bizonyos nyárspolgáris bölcsesség és gazdasági elvek visszatartották őket a kalandok megkövetelésétől, s egyszerre elfogták a vágy a csendes, nyugalmas családi élet után.

Fenouil asszony közönséges arccal konstatálta:

— Ugy látom, ismét visszaestek a régi betegségekbe.

Pedig dehogy! Csak pihenni akartak, változatosságot kívántak. Most már tudták, mi a gyógyszoruk, ha ismét elfogja őket az a kel-

Wittmann Simándon.

— Vidéki levél. —

Simánd, április 23.

Vasárnap, f. hó 21-én délután 5 órakor hosszú kocsisor kíséretében vonult Wittmann János, eleki lakos és országgyűlési képviselő Simándra, és pedig egy csapat katolikus pappal. A papok még ezuttal sem ornatibusban, sem pedig kereszttel nem kísértettek.

Mint hogy Wittmann, mióta képviselőnek megválasztották Simáddal nem törődött, a beavatlanok azt hitték, hogy beszámoló fog tartani. Azonban csalódtunk, mert nem beszámolni akart, hanem valami „földművelők egyesületét“ jött alapítani. Nagyon üdvös eszme, ha a mondottakat realizálni lehetne. Az ugynevezett „Bauern-Verein“-nak a hivatása volna:

1. Egy gazdasági lap megjelenése. Azaz a Temesvárott megjelenő „Landbote“ vagy „Freisinnige“ című papi lapnak a melléklapját „Der Südungarische Landvirth“-et, melyet a temesi svábok már hónapok óta olvasnak, magyarra fordítják, s ha kellő számú román atyafi jelentkezik a „Verein“-ba, úgy románul is kiadják s a tagoknak ingyen osztogatják.

2. Gazdasági szakkönyvtár indításnak, melyet a tagok mérsékelt előfizetés mellett megkapnak.

3. A „Verein“ gondoskodik, hogy a fiók egyletek mérsékelt díj mellett különféle gazdasági gépeket használatba kapjanak.

4. A „Verein“ alapít pénzügyintézeteket, a hol az egyes egyleti tagok olcsó kamat mellett megszorult helyzetökben kölcsönt kapnának.

5. Minden egyleti tag tartoznék az egylet pénztárába évenként két forintot fizetni, melyből 1 forint a fő- vagy anyaegylet pénztárába tolynék, a másik forint pedig a helyi fiókegyletnél maradna a helyi szükséglet fedezésére.

Ennyit mondott a temesvári pap, Blaszkovics, a „Südungarischer Bauern-Verein“ szekretáriusa. A józan gondolkodónak ezen papi buzgalom a „Bauern-Verein“ érdekében azonban nagyon gyanusnak tűnt fel mindenek előtt azért, mert Wittmann uram egész képviselősége alatt nem birt annyi földrajzi ismerettel, hogy legalább egyszer megtalálta volna Aradmegye mappáján Simánd-községet, s érdemesített volna bennünket egy kis beszámolóra. Mivel azonban mostan az új válasz-

lemetlen, hypokonder hangulat; tehát bátran folytathatták előbbi nyugalmas életüket.

Dubouzet bevette magát barátjához, s így hármában élték napjaikat a legzűkebb körű érzelmi közösségben. Hosszu, boldog idők vártak rájuk most, mikor már rájöttek az egészségnek, az örömeinek titkára. A két barát versenyezve igyekezett Fenouil asszony körül szorgoskodni, jóleső figyelemmel, édes gondoskodással halmozva el őt.

A költő nem egyszer adott kifejezést érzelmeinek:

— Haj, csak nincs jobb, békésebb a családi életnél!

Es Dubouzet a hálának egy nekihevílt pillanatában rendkívül merész kijelentéssel, toldotta meg barátja szavait:

— S ha az embernek nincs családja, — teremtet magának!

S virultak ők mindketten, az egyik sóvágyóval, a másik nekiszélesedve futva versenyt ellenkező irányból a kiegyenlítődés központja elé.

S meleg kézszorításokkal üdvözölték egymást a sikeres versenyért:

— Édes jó barátom!

— Régi vén pajtásom!

Aztán egyszerre ragadták meg Fenouil asszony elpuhult kezét, mintha ő volna megmentőjük, mintha ő volna boldogságuk alapja:

— Oh ez az édes Hortenzia!

tások közelednek, s az intelligensebb körökben imitt-amott hallani lehet, hogy kerületünk méltóságához illő volna okosabb embert választani, s hogy elhárítsa magáról azon szemrehányást, hogy annyi év óta nem ismert minket, hát egész apparátussal mintegy megismerkedés gyanánt jelent meg nálunk egy csomó katolikus pappal, kik hivatva lettek a népet quasi kiegyesztelni a mulasztásokért, — és az utját egyengetni az új megválasztáshoz.

Vegyük a dolgot azonban komolyabban, nézzük: milyen érzelmek dagasztják a reverenda alatti sziveket? Mi fészkelődik a reverendás urakkoponyájában? Mind ezt elárulja a néppárt eszméje. — A papok nagyon komótos urak, az iskola majdnem valamennyinek az orra előtt van, s hányszor látogatják azt?! S ime egy „Bauern-Verein“ alapítása érdekében mértföldeket tesznek. Mindebből azt a consequentiát vonhatjuk le, hogy a „Bauern-Verein“-ből „Hetz-Verein“ lesz, ez a kettő pedig rövid idő alatt megszüli a néppártot, a melyet népünk között éppen oly könnyű szervezni, mint a tisztességes embert megrágalmazni.

A kikesorok íróját ismerik, azok tudják, hogy mindig a Deák-párt-beli jelöltre szavazott, de megundorodva a tulzó klerikalizmustól, teljes meggyőződéssel csak azon jelölt mellett foglal állást, a ki a szabadelvű törvényjavaslatokat megsavazza.

Felhivom tehát Aradmegye szabadelvű polgárainak figyelmét arra nézve, hogy minden kitalálható módon és pedig ideje korán hasanak oda, hogy megyénkben, mely eddig, hála istennek, a mételeyektől ment, a néppárt a lakulását meggátolják; mert ha egyszer eme politikai szörny lábát betesz, kivált olyan termékeny talajra, úgy igen igen drága áron — vagy éppen nem is — pusztíthatjuk ki.

Cavete Quirites!

SIMÁNDI.

IDÓJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 764.0 milliméter, délután 2 órakor 762.1 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $^{\circ} + 10.6$, délután 2 órakor $^{\circ} + 18.6$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DN. 3, délután 2 órakor EK. 2. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután többnyire derült. Csapadék az aróbi 24 órában: 0 milliméter.

A japán-kinai békekötés.

— április 23.

A Kölnische Zeitung határozottsággal állítja, hogy Németország, Franciaország és Oroszország Tokióban barátságosan ugyan, de elég nyomtatékkal kifogást emeltek a békefeltételek ellen. Az említett lap azt írja, hogy ennek az együttes eljárásnak igen örvendetes jelentősége van s bizonyítja az európai hatalmak szolidaritását. Mint ugyanez a lap Kinából értesül, a kínai kormány angol, német és francia bankokkal tárgyalásokat indított meg egy 25 millió kölcsön tárgyában.

A Reuter-ügynökség yokohamai képviselője a következő hivatalos közlést kapta. Az ide érkezett jelentések szerint Európában a békeszerződés feltételeiről téves információk vannak elterjedve. A Japán által követelt kereskedelmi koncessziók, amennyiben tulterjednek azokon, amelyek a szerződéses hatalmakat a legtöbb kedvezményes záradéknál fogva megilletik, magukba foglalják a Yang-Tie-Kiang folyón (Chunking mellett) és a Wusung-folyón, valamint a csatornákon való hajózás jogát, mely által a Su-Csu és Hang-Csu utja biztosított; továbbá vámmentes bevitt gépekre és bizonyos más áruneműekre nézve, valamint azt a jogot, hogy idegenek jogosítva vannak gyárakat alapítani. E koncessziók nemcsak Japán javára szolgálnak, hanem a legtöbb kedvezményes záradéknál fogva az európai hatalmakra is kiterjednek. Szóval Japán e privilégiumokat nemcsak a maga részére, hanem a többi hatalom részére is biztosítja.

Japán ez okból természetesen elvárja, hogy az összes szerződéses hatalmak hozzá fognak járulni a békefeltételekhez. Az érintett félreértések valószínűleg abból keletkeztek, hogy a hírlapírók nem ismerik a hatalmak és Kína közt fennálló szerződéseket. A véd- és daczszövetségre vonatkozólag elterjedt hírek szintén teljesen alaptalanok.

A „Tempe” a kínai-japán békéről szólva kijelenti, hogy a simonoseki béke megzavarja a egyensúlyt a távolkeleten és a Kínával határos hatalmak jogainak súlyos megsértését jelenti. A pétervári, párisi és berlini kabinetek eme veszély tudatában állítólag lebeszítették Japánt arról, hogy ilyen békét kössön. A nevezett hatalmak békés megoldásra törekednek és erre nézve Japánt arra akarják bírni, hogy mint a san stefanoi béke után, kongressus hiva s é k e g y b e, vagy pedig, hogy az érdekelt hatalmakkal eszmecserét folytasson. Európa megboosáthatatlannak tartaná, ha egy nyugati hatalom elszigetelve járna el.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 24. —

Változó felhőzet. — Száraz. — Hőemelkedés.

HIREK.

Április 24. Szerda. Róm. kath. naptár: György. — Protestáns naptár: György. — Izraelita naptár: Ros. Hachod. — Görög-keleti naptár (április 12.): Vazul. — A nap két 4 óra 57 perczkor, yugszik 7 órakor. Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Edelsheim Gyula báró síremléke. A pár éve elhunyt hadtestparancsnok: Edelsheim-Gyulai báró, volt a radmegyei nagybirtokosnak, a budai katonai temetőben levő sírja fölé családja díszes emléket állított. Holló Barnabás, a jeles fiatal szobrász most mintázza az emléket, mely a vitéz tábornokot abban a helyzetben örökíti meg, mint a osztatéren harcziménjén ülve, karddal a kezében, előre száguld s pusztítja az ellenséget. Hogy halált oszt, jelképezi a lova előtt suhanó osontváz. — A kiváló művészi erővel kidolgozott emléket karrarai márványba faragottan a megboldogult mauzóleumába helyezik.

— Vármegyénk közegészségügye. A közegészségügyi viszonyok a fertőző gyermekbetegségek nyalgása folytán nem voltak a múlt évnegyedben kielégítőek, így a beteg mozgalom az előző negyedévinél jóval nagyobb volt és a meghaltak száma is 161-el feljebb szált. A hurutos gyomor és bélbajok aránylag gyérültek, ellenben a hasonemű tüdőbajok, továbbá a tüdőlob, gümőkór és a csúszos betegségek felszaporodtak és lefolyásuk is kevésbé volt kielégítő. A hevenyfertőző kórok közül részben járványos, részben pedig szörványos jelleggel előfordult a ronosolo toroklob és torokgyík 58 községben, 318 eset közül 148 halállal, továbbá a kanyaró 26 községben 526 eset közül 77 halállal, a vörheny 6 községben 14 esetben, 5 halállal, a hólyagos himlő 3 községben 28 eset közül 13 halállal; esetenként mutatkozott még a fültő mirigylob, hörghurut, gyermekági láz és hagymáz. A betegülések száma márczius hó végén ritkult és így a melegebb idő beálltával esetleges megszűnésük is kilátásba helyezhető. Orvosrendőrileg megvizsgáltatott 285 egyén és 35 hulla. Az élelmi szerek, italek, iskolák, valamint a nyilvános helyek pontosan ellenőriztetvén, rendellenességek elő nem állottak. A közegészségügyi szolgálat rendezésében mentő volt. A vármegyefi közkórház beteg-forgalmi adatai a következők: Az előző évnegyed végén gyógykezelés alatt maradt 156 beteg. Az 1895. évi I. ső-negyedében felvétetett 704 beteg, ápolás alatt volt tehát 860 beteg, ebből gyógyulva távozott 548, javulva 73, gyógyulatlan 10, meghalt 68 beteg. Ezek szerint az évnegyed végén ápolás alatt maradt 161 beteg. Az ápolás alatt volt 860 beteggel szemben tehát 68 haláleset

merült fel, ami 75 százaléknak felel meg. — Az ápoltak között volt 331 aradvármegyei, 317 más törvényhatóságbeli, 48 a monarchia más országbeli illetőségű és 8 külföldi.

— Kerékpározók az idel hadgyakorlatokon. A közös hadügyminiszter az idei hadgyakorlatokon is alkalmazni fogja a felderítő szolgálatban a kerékpározást. Ilyenmő szolgálatra azokat a tartalékos tiszteteket és altiszteket fogják vezényelni, akik hajlandók a hadgyakorlatot kerékpáron leszolgálni. Minden kerékpáros köteles egy teljesen felszerelt gépet magával vinni, amelyért használati kárpótlás fejében husz forintot kap. A hadkiegészítő parancsnokságok június 10-ikéig jelentik a hadügyminisztériumnak, hogy hány tiszt, illetve altiszt jelentkezett kerékpár-szolgálatra. A hadügyminisztérium a jelentkezőketjárnyosan beosztja a különböző hadtestekbe.

— Aradmegye személy- és vagyonbiztonsága az elmúlt évnegyedben az alispán jelentése szerint a következő volt: A törvényhatóság közbiztonsági állapota általában kielégítő, a személy- és vagyonbiztonság ugyan az elmúlt évnegyed folyamán is több esetben megtámadva volt, ezen esetek azonban általában nem oly jellegűek, melyek miatt a közbiztonság állapota megingottnak volna mondható. Előfordult ugyanis: a) a személybiztonság ellen: Bogyesden egy szándékos emberölési eset, továbbá Mondorlakon 2, Magyar-Pécska, Ó-Pécska, Szemlak, Uj-Panát, Mikalaka, Magyar-Világos, Csucs, Monyása és Borossebes községekben 1—1 súlyos testi sértési eset, végre Boros-Jenőn 2, Uj-Szent-Anna, Szlatina, Kaprucza, Almás, Butyin, Kakaró, Borossebes és Barakony községekben 1—1 könnyű testi sértési eset. A személybiztonság elleni támadások ezen tettesei valamennyi esetben kézrekerítve, feljelantve s illetőleg a büntető bíróságnak átadva lettek. b) A vagyonbiztonság ellen intézve előfordult: Székudvar 2, Bonozsed, Zimbró, Valemare, Krokna, Berza és Boros Jenő községekben 1—1 betöréses lopási eset, továbbá Magyar-Pécskán, Világoson, Boros-Jenőn és Csermőn 5—5, Apatiban 6, Szemlakon 4, Kispergen és Morodán 3—3, Ó-Pécska, Német-Pereg, Mikalaka, Kurtics, Ó-Szent-Anna, Nagy-Halmágy, Csucs és Erdőhegy községekben 2—2, Szentleányfalva, Szabadhely, Kovasziaz, Pankota, Mária-Radna, Berzova, Dumbrovicza, Baja, Szlatina, Szorosság, Soborsin, Petris, Rossia, Talács, Maguhicza, Kurta-Keér, Gurahoncz, Butyin, Laáz, Szöllős, Berza, Somoskesz, Repszeg, Barakony, Bokszeg és Gurba községekben 1—1 kisebb lopási eset. A vagyon biztonság elleni támadások ezen eseteiben mind a tettes, mind az eltulajdonított tárgyak 69 esetben kerültek meg, míg a többi esetben a tettesek és eltulajdonított tárgyak iránti nyomozatok eddig-ale eredményre nem vezettek.

— A Bélák napja. A tegnapi napon a Bélák ünnepeltek. A névnap megadta a gratulációkra megváltásreggelit. Nagyobb tisztelegések voltak Vászárhelyi Bélánál, Purozell Béla br. posta- és táviradafőnöknél. A számos üdvözet között amelyekben a Bélák részesültek, a legkedélyesebb az, melyet Nyáry Béla alkapitány kapott egy ismeretlen tisztelőjétől, s amely a következőleg hangzik:

Ihletéssel övezem a szeretetnek magasatos, reménydus cserjéit, mely majdan elégedtséget jutand a kötelemnek gondal ápoló eredményeire.

Ez szigorlata a megpróbáltatásnak, mely nemzett az önértében, mint ennek egyik oltványát az imától áthathottan a lelkeségtől edzetten és a szeretettől buzdítva nyujtom át ezen esokorba font névnapüdvözetemet, az öröm és lelki kincs nyugalmáért. Eljen soká, Maradok teljes tisztelettel híve. B. B.

— Tűzek a megyében. Tűz eset az elmúlt évnegyed folyamán Aradmegye területén 24 esetben fordult elő, melyek közül 1 az aradi, 1 a pécskai, 9 a világosi, 1 a nagy-halmágyi, 2 a ternevai, 4 a borossebesi, 4 a borosjenői, 3 a kisjenői és 1 az eleki járásokra esik. A tűz támadásainak oka 14 esetben gondatlanság vagy véletlen szerencsétlenség, 8 esetben gyaníthatólag gyujogatás volt, 1 esetben pedig kipuhatottan maradt. A tüzesetek —különben általában kisebb jellegűek voltak. A tűzesetek által okozott kár értéke mind ösz-

sze 10673 frt 80 kr, melyből 6647 frt biztosítás folytán megtértült.

— A realiskolai majálisra vonatkozólag a következő nyilatkozat közzétételére kértünk fel: T. Szerkesztőség! Az egyik hétfői lapszám megjelent számában közölt és más lapszámok által is átvett azon hír, mintha az aradi realiskolai tanuló ifjuság az én főrendezésem alatt k ül ő n majálist rendezne, semmi tekintetben nem felel meg a tényállásnak. Magam is csak eme közlemények után értesültem róla. Aradon, 1895. április hó 23. Kiváló tisztelettel, Fényes Dezső tanár.

— A részegség halottja. Tegnapi — mint tudósítónk írja — a déznai patakából egy holttestet fogtak ki. A kifogott, s már oszlásnak induló tetemben felismerték Drágó Mihály bánya munkást. Halála valószínűleg úgy történt, hogy részeg fejjel át akart menni a patak pallóján, melyen megcsuszva belezuhant a vízbe, hol halálát lelte. Különben a bonczolás odamutatott, hogy büntény nem torog fenn.

— Tisztujtás Makón. Makó város e hó 20-án Meskó Sándor dr. alispán elnöklété mellett tisztujtó közgyűlést tartott, melyen városi alügyésznek Tóth Lajos választott meg.

— Megölte a bűnét. Levelezőnk írja: Eberstein Lujza világosi leány — mint anyai más — belesett a könnyen hívő leányok bűnébe. Hitte a szerelmet és elbukott. Mikor aztán a gyermek megszületett, megretent a rideg szegyenletes valótól és megölte a gyermeket. Elásta gazdája, Zehé János udvarán a kis holttestet. A pioni bűnjelét már felásták és most a járásbírósa előtt van az ügy.

— Duse és a württembergi király. Duse Eleonoráról egyik külföldi lapban a következő érdekes epizódot olvassunk:

Mikor a nagy tragika legutóbb Stuttgartban vendégszerepelt, a színház udvari páholyában megjelent a württembergi király is, a ki elragadtatással élvezte a nagy tragika művészetét. Az első felvonás végén a király egyik udvari emberét leküldötte a szinpadra, kérve, hogy a művész látogassa meg őt az udvari páholyban, mert személyesen akarja üdvözölni.

Es a művész büszkén csak ennyit válaszolt az udvari embernek:

— Ha a feiség engem üdvözölni akar, jöjjön ide. A távolság köztünk egy és ugyanaz. En azonban egy tapodtat se teszek.

Erre a kijelentésre a király annyira megharagudott, hogy rögtön elhagyta a színházat s eltöltötte a további előadásokat.

— „Anyám hozzád jöttem meghalni!” Egész Pozsony csodálta a Récsky Margit szépségét. Az alig 16 éves lány fiatal szive egész szenvedélyével beleszeretett tavaly egy tűzérhadnagyba. A hadnagyot azonban csak hamar áthelyezték Kassára. A leány nem tudott ideáljától távol élni és Kassa közelében keresett nevelőnő alkalmazást. Közéleben volt ismét a levelei, melyeket anyjának írt, telve voltak a legtisztább, legzavartalanabb boldogság képeivel. Nem gondolt arra, hogy ő, a kanczió nélküli szegény leány, sohasem lehet a katonatiszté. Tegnapelőtt Récskyné táviratot kapott attól a családtól, a melyiknél leánya alkalmazásban volt. A távirat tudatta vele, hogy Margit nyomtalanul eltűnt. Alig tért magához az anya első rémületéből, mikor megnyitott az ajtó s betántorgott rajta halálápadtan az eltűnt leány. Csak annyit tudott még mondani: „Anyám hozzád jöttem meghalni!” s összeesett. A segítségül hívott orvosok kreosotmérgeztést konstaltak a szerelmében osalódott leányon. Tetteinek okát nem árulta el, csak a magánkül léte alatt elejtett szavakból következtethető, hogy valaki felvilágosította arról, hogy sohasem lehet a szeretett férjé s ez vitte a kétségbeesett tettre.

— Szántizenketéves özvegy. A lillei prefekturán a 212 éves Rostowska asszony személyesen vette fel a kormány által engedélyezett nyugdíját. A magaskorú özvegy lengyel emigránzó, aki igen mozgalmas múlttal dicsekedhetik. Mint markotányosnő kísérte az oroszországi hadjáratban I. Napoleon csapatait. Rostowska asszony kitüntette magát vitézségével; tizenkét hadjáratban vett részt és

kétszer megsebesült. Tizenhét gyermekét nevelt föl a derék asszony, de végre egyedül maradt a világban, miután legutolsó fia 81 éves korában meghalt. Rostowska asszony férje 1831-ben a 10-ik lengyel ezred kapitánya volt és ebben az ezredben teljesített szolgálatot, mint az ezred sebészének első segedéje, maga Rostowska asszony is.

— Egy magyar föltaláló. A budapesti országos iparegyesületben érdekes találmányokról tartott előadást Tamás János. Az első találmány szerint a robogó vonatról menetközben lehet bárhova táviratozni s a vonaton táviratokat elfogadni. A második találmány a vonatot vész, vagy sinszakadás esetén egy pillanat alatt megállítja. Ez utóbbit kiegészíti egy vészjelző, mely a kiindulási állomáson addig cseng míg a legközelebbi állomásra nem ér a vonat. Ha ez a csengő megszűnik működni a megérkezési időn belül, a két állomás közt baj érte a vonatot. Tamás harmadik találmánya egy mechanikai készülék, mely az állomásokon előforduló gyakori kocsiösszeütkezést hártja el. Mindezeket a dolgokat a föltaláló úgy kombinálja, hogy magán a vasúti sínen villamos áramot vezet. A villamoság felhasználásával szerkesztett Tamás egy hulla-égető kemenczét is, mely főleg a szén-térenél fölhalmozódott hullák elhamvasztását és azok zsiradékainak kiforrasztását ozelőzza. Ezek mind olyan életbe vágó dolgok, hogy jó volna gyakorlatilag is megpróbálni. Az amerikaiaknak van már egy híres villamos Tamásuk (Thomas Alva Edison), miért ne lehetne nekünk is!

— Köszönetnyilvánítás. Elmulaszthatatlan kedves kötelességünknek ismerjük egyházunk nevében mindazoknak hálás köszönetünket nyilvánítani e helyen is, kik orgona-ünnepélyünk szellemi és anyagi sikere érdekében közreműködni, buzgólkodni kegyesek voltak. Valóban az ő nemese fáradozásuk tette lehetővé, hogy a n. é. közönség az ünnepélyen teljes művelésben részesülhetett, s egyházunk, a kiadások leszámításával, 331 frt 20 krnyi tiszta jövedelemhez jutott. Fogadják köszönetünket a kiváló precizitással járó műkedvelő férfiak: Weidertfeld Lajos, dr. Mandl Vilmos, Budics Adám, Himpfner Béla, Krausz Vilmos, Persa Péter, dr. Vas Sándor, Meyer József, Danos Ferencz, Vinter Frigyes, Róbitsek Sámuel, Scherhag Ernő, Zoltai János, Rakai Miksa urak, valamint a kitün. elismert karvezetők: Kertay Ede és Hosszly Jakab tanár urak, a működő képezdei ifjúság. Felülfizetni szivesek voltak: özv. Scherz Józsefné urnő 25 frt, Ortutay Gyuláné urnő 8 frt, özv. Dombrádi Nagy Sándorné urnő 5 frt, Kincsigné urnő 2 frt, Ternajgó Cézár ur 2 frt, Br. Bányhidny Antalné urnő 1 frt, Babó Iduska k. a. 2 frt, Ortutay Kiki k. a. 2 frt, Ortutay Béláné urnő 2 frt, Ottlik Gézné urnő, özv. Ortutay Károlyné urnő, ifj. Klein Henriké urnő, Löwinger Gyula ur, özv. Haller Károlyné urnő. Szalay Béla ur, Pókász Imre ur, Blau Gyula ur, Berger Lipót ur, Hoffmann Antal ur, Friedmann Lajos ur, Tokay Arpad ur 1-1 frt, Ismeretlen 1 frt 20 kr, Glück Dezső ur 50 kr. Isten áldását kérve a buzgó munkálkodókra s kegyes adakozókra, ismételt köszönettel s teljes tisztelettel vagyunk Aradon 1895. április 22. A s e v. r e t o r m e g y h á z t a n a c s e l n ö k s e g e.

— Köszönetnyilvánítás. Az „Első magyar általanos biztosító-társaság” ötven (50) forinttal belépett az „Aradi tanítótestület segélyalapjára” alapító tagjai közé. Kellemes kötelességet teljesítünk, a midőn a fest. tisztelt, biztosító-intézetek, igazgatóságának szentemberi baráti kezességére, elhatározásukat a nyilvánosság útján is leghálásabb önmegerősítésnek adunk kifejezést. A s e l n ö k s e g e.

— Adomány. „Emplényi-kávéházi asztaltársaság” (dugóladásból befolyt) 1 frt 30 kr., azaz egy forint és 30 kr. o. é. az „Aradi polgári jótékonyegyletnek” adományozott, mely adományért hálás köszönetet mond a s e l n ö k s e g e.

GYÁSZROVAT.

† Köpf Alajosné elhunytáról vettük részvételt az alábbi gyászlapot: Köpf Alajos mint férj, úgy a maga, mint gyermekei Dr. Köpf Kálmán és neje szül. Rákay Franziska, s gyermekei Margit, Kálmán és Ida, özv. Vanisa Gyuláné s gyermekei Dezső és Kálmán, s Paulina, úgy számos rokon, ismerős és jóbarát nevében is, fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett neje, illetőleg jó anyja, nagyanyja, rokon és barátónő Köpf Alajosné s szül. Grászmann

Zsuzsanna nyugalmazzott Arad városi tanítónőnek, f. hó 23-an, életének 77-ik s boldog házasságuk 33-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 24-én, d. u. 5 órakor fognak Vécsey-utca 14. sz. a. házból róm. kath. szertartás szerint a helybeli közsirkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig f. hó 25-én, délelőtt 10 órakor fog a t. Minorita atyák templomában az égek Urának bemutatni. Arad, 1895. április 23. Béke lengjen a drága halott hamvai felett!

† Vljakovits János. Vljakovits Pál, Arad szab. kir. város pénztári ellenőre és neje Vljakovits Erzsébet szül. Csucsán, valamint gyermekei Velimir, Döme, Dusan és Milán, továbbá nagynéje özv. Rymaszky Danicza szül. Brankovits, úgy számos más rokon, ismerős és barátaik nevében is mély fájdalommal tudatják, a forrón szeretett fiu, testvér, rokon és barát Vljakovits János, kereskedő segédnek, folyó évi április hó 22-én, esti fél 9 órakor, életének 23-ik tavaszán történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei április hó 24-én d. u. 3 órakor fognak, Bv. Koszoru-utca 6-ik számú házból a helybeli felső gör. kel szerb. közsirkertben örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke poraira! Arad, 1895. április hó 23-án.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Április 24. (Szerda) Grant kapitány gyermekei, színmű. (Másodszor.)

Április 25. (Csütörtök) Otthon, dráma; Jászai Mari vendégfellépése.

Április 26. (Péntek) Saphó, színmű; Jászai Mari vendégfellépése.

Április 27. (Szombat) Antonius és Cleopátra, tragédia; Jászai Mari vendégfellépése.

Grant kapitány gyermekel.

— Április 23. —

Nagy volt az érdeklődés a tegnapi előadás iránt, s a szép számú közönség teljesen meg is volt elégedve a látványosság bemutatásával.

A darabot Denery alkalmasta színre Verne Gyula kitün. regénye után. A leg hatásosabb, a leglátványosabb részleteket kiválogatta, beleszövéen még néhány epizód alakot, kik a komikumot képviselték.

Ujat nem igen mondhatunk magáról a darabról, mert azt már mindenki ismeri. Legfelsőbb a díszletekről szólhatunk, melyek becsületére válnak a festőjének.

Az első felvonás puszta sziget, szemben a Dönkan ronossival, mindkét oldalról vadregényes sziklakkal; a második filagória egy valóságos tündéerkertben; a harmadik a Dönkan hajó belsejét ábrázolja. Ezek voltak a legpompásabb díszletek. Nem különben sikerült volt az olutakai hegyes képe is. Hatást keltett a negyedik felvonás harmadik jelenete mikor a községi sas szállt a mélységbe s elragadta Róbertet.

A szereplők, kivétel nélkül jók voltak. Külön dicséretet érdemelnek Bácsné, Tompa, Tóvölgyi, Főriss, Rónaszéki, Balassa.

A darab nagyon hatásos; van benne sok éjulás, villámás és puskaadurranás, mi kissé megviseli a gyöngébbek idegzetét.

* Jászai Mari Aradon. Jászai Mari a nemzeti színház kiváló művésznője holnap csütörtökön kezdi meg színházunkban három estére terjedő vendégszereplését. A művésznővel színre kerülnek:

Csütörtökön: Otthon.

Pénteken: Saphó.

Szombaton: Antonius és Cleopátra.

Ez előadások bérletszűnetben mérsékelten felemelt helyárrakkal fognak megtartatni. Páholyok és földszinti zárt székek 50 százalékos emeléssel, II. em. erkélyi első sor 1 frt, a többi helyek árai nem emeltettek fel. Jegyek az előadásokra már ma válthatók.

* Szendrei Mihály jutalomjátéka lesz az utolsó ebben a szími szezonban, és pedig vasárnap délután félhelyárrakkal. Ezalkalommal színre kerül a Székik a direktio című jeles francia bohózat, melyben a társulat elsőrangú tagjai szerepelnek. A közönség bizonyosan jól fog mulatni a színházban s épen azért fel is hívjuk figyelmét az előadására.

* Az „Uj Idők” 18. számának tartalma a következő: Szent Péter esernyője, Mikszáth Kálmántól, illusztrálta Neogrady Antal. Az áldozat, elbeszélés írta Milkó Izidor. Szerelmi törvényeség, elbeszélés Bródy Sándortól. Tavaszfuvallmak, költemény Kisteleki Edétől. Olga, regény Werner Gyulától, Linek Lajos rajzaival. Kairó utcai élet, 5 képpel írta Szalay Imre. Az első szippantás. Karvaly M. rajza. A tavaszi kiállítás, írta Bródy Sándor. Irodalom. A mindenfélre rovatban Kabos Ede. A gyujtó apoteozisa és Tabori Róbert. A fésűkről, valamint Jourouk hajdan és most című cikkek kiemelendők. Kiegészíti a gazdag tartalmat a Szerkesztői üzenetek rovata. Mutatványszámokat kívánatra bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. szám.)

* Ország-Világ. Ugy szokták tenni a képes lapok, hogy a negyedévek előtt minden számot fénynyel, díszszel állítanak ki, mikor aztán az előfizetési idő lejárt, annál gyöngébb színtelenebb njságot adnak híveiknek. Kivétel e tekintetben az Ország-Világ, mely minden reklámhajhász nélkül biztosan tör elő céljai felé. Az előttünk fekvő legutóbbi (18.) szám is méltó feltűnést keltett mindenfelé. Alljon itt csak egy-kettő a képek hosszú sorozatából: Beniczky Lajos (Pestmegye új alispánja) Ujfalu Sándor (a most meghalt szathmári főispán), lilienföldi Kreuzbruck Zdenko (az idei versenyek győztese), az athléták bajnokai, az új omnibusz kocsi, a jövő belvárosa, (kitün. jogosított helyrajz), április (igen szép, hangulatos kép), normann rablók (eredeti fametszet) stb. stb. Cikkek közül említésre méltó Lauka Gusztáv, Léway Mihály, Szokolay Kornél, Adorján Sándor, Janka Kálmán, Krudy Gyula, Csengey Gusztáv stb. stb. Allandóan közöl két regényt, három-négy novellát a legkitünőbb íróktól, két verset legjelesebb költőinktől, ismeretterjesztő cikkeket stb. stb. S ez a lap azért nagyon olcsó: előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatvány számokat ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest V. Hold u. 7 sz.)

TÁVIRATOK.

A nyitrai választás.

Nyitra, április 23. (Saj. tud. távirata.) Gajári, Molnár Bela, Kerajtsik és Kubinyi Géza képviselők már ideérkeztek. A választás elé általános izgatottsággal néznek. A választók részben már ma érkeznek; a rendet 200 csendőr és egy század huszárság tartja fenn. A szállodák tulzsufolva, lakást lehetetlen kapni. A papok hallatlanul fanatizálnak; azzal fenyegetik a választókat, hogy a Janitsra szavazók a pokolba jutnak. Több pap ellen az illetékes hatóságnál megtették a feljelentést. Tegnap megjött Zichy János gróf is, és nagy tömeg fogadta, jobbáranők. Az összes szavazók száma 2200; ebből Janitsnak 1400 biztosítva van. Zichy a püspöki hintón vonult be s püspöki koszon is van.

Agliardi Nagyváradon.

Nagyvárad, április 23. (Saj. tud. táv.) A nunczius ma fogadta a küldöttségeket, melyeknek vezetői Nogall római kath. és Pável görög kath. püspökök voltak. Az ebédnél Schlauch beszédjére a nunczius ismételtette a pápa áldását, az egyház és hazafiság összeforradását Szt. István szellemében. A városban zajos tüntetések voltak mellette. Az oláhok leterdelve fogadták áldását. Tisztelegtek nála: a jogakadémia Bozokyval, a plébánosok és tanítók. Este az iparosok szerenádót adtak.

Bécsi lap Agliardiról.

Bécs, április 23. (Saj. tud. táv.)
A Pol. Corr. tudósítója behatóan méltányolja a nunczius magyarországi szereplését, mely — e lap szerint — erősen megközelíti a vendégszeretet határait, de azokat még nem lépi túl. Beszédei, nyilatkozatai, sőt rendelkezései nem történnek nyilvánosan, de azért megütközést nem keltenek. — Különösen azért sem, minthogy a pápai diplomaták simaságával az egyház érdekeivel együtt emlegette a haza érdekeit. De hazautazta után megtörténhetik, hogy a nunczius szavait hivatásos félremagyarázzák, s belőlük harci fegyvereket kovácsolnak. Ami pedig nem lehet a vatikán szándéka, minthogy láthatólag egyetértésre igyekszik jutni Magyarországgal.

A déli vasut államosítása.

Bécs, április 23. (Saj. tud. távirata.)
A reichsrathban a csehok rosszalási indítványt terjesztettek be a kormány azon eljárása fölött, melyet a déli vasut államosítási kérdésében követ s melylyel a börtönök büntetésének látszik Wurmbrandt keresk. miniszter. Ennek távollétében Plener felelt, azt mondván, hogy Wurmbrandt részben a magyar kormányt okolja az államosítás meghiusultáért. (Tetszés.) Lueger szerint Wurmbrandtnak Tauszigit kidobni kellett volna a bizottságból. (Antiszemiták tetszése.) A koalíció, a tisztességesek megvetése mellett rombadól. (Eljenzés.) Elnök szónokot rendreutasította.

Anarkista pör.

Prága, április 23. (Saj. tud. táv.)
Az anarkisták elleni esküdszéki tárgyalás a nyilvánosság kizárásával ma megkezdődött. 17 vádlott van, kiket az anarkista egyletek alakításával gyanúsítanak. A tárgyalás négy napig tart.

Antiklerikális szél.

New-York, április 23. (Saj. tud. táv.)
Xortában Moody ismert apostol prédikációja alatt a szélvihar bedöntötte az óriási csarnokot. Szerencsére csak ötven ember sérült meg s halálozás nem történt.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.

— Saját tudósítóinktól. —

Kisjenő, ápril 23. A kedvező száraz időjárás beálltával hozzáfogtak a gazdák a mezőgazdasági munkálatokhoz, nevezetesen a szántás-vetéshez. De nemcsak a mezőkön, hanem a szőlőkben és a kertekben is serényen folyik a munka. A szőlők, amelyek már fakadni kezdenek, amennyire már most megítélhető, szintén szenvedtek a zord tél és nagy hó miatt. Különösen az olmos eső ártott sok helyen a venyigéknek, mert meglehetősen sok a vakszem. A gyümölcsfákön is van nyoma a hosszantartó tének, néhol azonban a szőlők és gyümölcsfák minden tekintetben kitünően állanak, s amennyiben az időjárás kedvezni fog fejlődésük idejében, a gazdák bizonyára jó eredményre számíthatnak. — A kukorica, burgonya, répa és főképp a takarmányföldek erősen készülnek a termény- és veteménymagvak alá. Ahol a vetőmagvaknak nincsnek hiányában, ott jóval nagyobb területet vetnek be takarmányrépával és kukoricával sőt még burgonyával is, hogy kikerülhessenek a már három év óta előforduló takarmánykalamitásokat. Az őszi gabonaneműek igen szépek, kivált a buza bokrosodik szépen. A roza, amely nagyon sokat szenvedett a tél

folyamán, ritkul, minek következtében a gazdák sok helyen ki is szántják. A jobban telelt rozsok azonban tűrhetőek. — A rozsnál szebben állanak az őszi árpa és repce, amelyeken egy meleg eső sokat lendítene, habár néhol ezeket is megritkította a fagy. A rovarok már is mutatkoznak több helyen, így a hesszeni légy és a drótféreg, feltűnő nagy számban.

Pankota, ápr. 23. Az őszi gabona, főképp pedig a buza a sok hó miatt szenvedett; a rozs néhol sárgás és beteges színű. Az őszi árpa emelkedettebb helyeken szép üde zöld színű. Tavaszi árpa és zab vetése most folyik; itt ott már a tengerit is vetik.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, április 23.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kínálják, a vételkedv kedvező volt, s az irányzat igen szilárd lett. Elkelt 60000 mm. 10 kral magasabb áron.

mmassa	kg/mm	frt
Tiszavidéki 100	82.	7.82 ^{1/2}
" 5000	81.	7.78 ^{1/2}
" 100	81.	7.80
Pestvidéki 2200	79.	7.55
" 600	79.	7.55
Székesfehérvári 1000	80.	7.70
" 300	80.	7.70
" 1200	79.	7.52 ^{1/2}
" 1450	79.	7.50
" 300	79.	7.47 ^{1/2}
Tolnai 8800	80.	7.80
Bácskai 1500	79.	7.59 ^{1/2}
" 4000	78.	7.45
" 1800	77.	7.45
" 2600	77.	7.45
Ó-Becsei 3200	79.	7.85
" 8700	79.	7.50
Hartai 2300	81.	7.70
" 230	79.	7.57 ^{1/2}
Bánáti 800	78.	7.40
" 7800	78.	7.45
Raktárokon 2500	81.	7.70
" 1500	80.	7.65
" 1000	80.	7.82 ^{1/2}
" 1500	80.	7.82 ^{1/2}
" 700	80.	7.82 ^{1/2}
" 2800	79.	7.65
Északmagyarorsági 100	81.	7.52 ^{1/2}
" 100	80.	7.52 ^{1/2}
" 700	80.	7.87 ^{1/2}
Zab 200	7.	—
" 100	6.92	—
" 100	6.90	—

Határidőüzlet: Amerikából ismételtén igen szilárd árfolyamokat jelentettek, s ezért nálunk ma szintén igen szilárdan indult az üzlet buzában, zárlat felé a némileg gyengült vásárlási kedvre 1—2 kral megianhult. Tengeri igen élénk kereslet mellett szilárdan indult, s állandó jó vásárlási kedv mellett szilárdan zárult is. Zab és roza nagy kereslet mellett szintén szilárdak.

Zárlat 11 órakor:

Buza március—április	7.34—7.36
Buza szeptember—október	7.45—7.50
Tengeri május—június	6.70—6.72
Tengeri őszre	6.75—6.77
Zab március—április	6.58—6.62
Zab őszre	6.15—6.17
Káposztarepoze	10.60—10.65

Külföld: New-York: buzára 2—2^{1/8} tengerire 1^{1/8}—2 magasabb. Chicago buzára 1^{1/8}—1^{1/8} tengerire 3/4—1^{1/8} magasabb, Páris, London és Liverpool szilárd.

Értéktőzsde: Szilárd árfolyamokon indult az üzlet, nemzetközi papirok közül államvasut ellanyhult tetemesen, míg a többi papirok továbbra is szilárdak maradtak.

Zárlat 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	398.25
Magyar hitelrészvény	461.50
Osztrák államvasut	431.25
Rima-Murányi	271.25
Déli vasut	104.—

— Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok. 1895. évi április hó 22-én. Hizott sertés árak. 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 45.—45.5 krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 44.—45. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 47.5—48. krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 46.—47. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kgr. terjedő súlyban) 46.—47. krig II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 45.—45.5 krig. — Közép (pkint 220—280 kgr. súlyban) 44.5—45. krig. — Könnyű (pkint 220 kgrig terjedő súlyban) 45.—45.5 krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 250 kigran felüli súlyban) 46.—46.5 krig. Kö-

zép (páronként 220—250 kilogramm súlyban) 45.—46. — krig. — Könnyű (páronként 220 kgrig. terjedő súlyban 44.5—45.5 krig. Szerbiai: s a m 1895. április hó 19-én volt készlet 145,568 darab. 1895. április hó 21-én felhajtator: 6386 darab. 1895. április 21-én elszállított 1945 drb. 1895. április 22-én maradt készletben 150,000 drb. — A hizottsertés üzletirányzata: Lanya.

Szerzéslet.

— Április 23. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban avers szent 52.50, kicsinyben 58.— hordó nélkül per 100 liter 1/2, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, április 23. d. a. 5 óra.

F	a	j	Irányt	100 kg. ár	frttól	frttrig
Buza bántási uj				7.35	7.60	
Buza tiszavidéki				7.40	7.65	
Buza pestvidéki				7.35	7.60	
Buza fejmegyeyi				7.35	7.60	
Buza bácskai				7.45	7.70	
Roza uj, I-só rendű				5.95	6.—	
Roza uj, II-od rendű				5.95	5.90	
Arpa takarmány				6.40	6.60	
Arpa égetni való				6.55	6.90	
Arpa sörfőzdei				7.10	8.10	
Zab				6.80	7.05	
Tengeri bántási				6.75	6.80	
Tengeri másnémet				6.70	6.75	
Káposzta-repoze bántási				—	—	
Köles				6.20	6.80	
Buza márc.-ápr.				7.37	7.40	
Buza szept.-okt.				7.27	7.28	
Buza máj.-jun.				7.30	7.31	
Roza márc.-ápr.				6.—	6.02	
Tengeri máj.-jun.				6.67	6.69	
Tengeri aug.-szept.				—	—	
Tengeri októberre				—	—	
Zab márc.-ápr.				6.53	6.55	
Zab szept.-okt.				6.14	6.16	
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				10.60	10.65	

VIZJELZÉS.

1895. évi április hó 23-án reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzőn.

Észlelési állomás	Hőmérték C°	Időjárás	Vízállás	
			cm-timétr.	kg-timétr.
Branyoska	+ 11°	borult	+ 150	—
Gyulafehérvár	+ 10°	felhős	+ 94	—
Arad	+ 14°	derült	+ 40	—
Makó	+ 12°	derült	+ 321	—
Szeged	+ 10°	derült	+ 820	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. április 23.

A m. kir. felyammérőnkli hivatal.

Aradvárosi

Evadberiet szünet.

szinhaz.

Haviberiet szünet.

Szerdán, 1895. április 24-én

Grant kapitány gyermekei.

Látványos színmű 7 felvonásban. Írták: Jules Verne és R. Denery. Fordította: Fáy J. Béla. Zenéjét összeállította Barna Issó.

S Z E M É L Y E K:

Harry Grant, a „Britania” gőzös kapitánya	Balassa J.
Dzsemsz, gyermeke	Tóvölgyi M.
Mel, gyermeke	Angyal Ilka.
Róbert, gyermeke	Novák Irén.
Lord Edward Glenáron	Tompa K.
Ladi Arabella, Glenáron nagynéje	Bácsné Julia.
Paganel, tudós	Rónaszéki.
Ejrt, hadnagy	Benedek Gy.
Forster, kormányos	Szendrei M.
Bork, matróz	Gál Gyula.
Vilzn, a „Dönkan” kapitánya	Bács Károly.
Tolkew, pattagoniai ember	Déri Béla.
Bob, matróz	Föriss Pista.
Elmina, neje	Dolli Emma.
Szoigáló Ladi Arabellánál	Laskodi A.

Kezdeté 7^{1/2} órakor.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.
6/1895. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. nagyméltóságú belügyminiszter ur az ugynevezett román nemzeti párt működését, minthogy arra törvényes alappal nem birt, betiltván, ezt azzal hozom köztudomásra, azok, hogy azok, kik e tilalmat megszegve ily irányu gyülekezeten részt vesznek, vagy azok összehívásában közreműködnek, a nevezett miniszter urnak az ily tényeket kihágásnak minősítő rendelete s illetve az 1879-ik évi XL. t. cz. 16. §-a értelmében 15 napra terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Arad, 1895. február 5-én.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

572/895.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 78948/894. sz. a. kelt rendelete nyomán közhírré teszszük.

Számos előforduló visszaélés megszüntetése céljából és marhalevel rendszerünknek azon elvéből kifolyólag, mely szerint senki oly marhalevel birtokában, amely marhalevelén leirt tulajdonában nincsen, azennel elrendelem, hogy mindenki köteles a többé már tulajdonában nem levő állatra vonatkozó s így érvényét veszített marhalevel az illetékes marhalevelkezelőnek beszoigáltatni, ki az ilyen marhalevelekkel az 1888. VII. t. cz. végrehajtására 1888. évi 40000. sz. a. kiadott rendelet 21. §-a értelmében jár el. A ki jelen rendeletem ellen vét, amennyiben

cselekvése vagy mulasztása súlyosabb beszámítás alá nem esnék, illetve fegyelmi vétséget nem képezne, kihágást követ el, mely 100 frtig terjedhető és az idézett törvényczik 156. §-ában megjelölt czélokra fordítandó pénzbüntetéssel sújtandó.

Arad, 1895. január 12-én.

A városi tanács.

6478/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 14240/895 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a hasított kormü állatok Styriába csak is vasuton és csakis azonnali levágás céljából vihetők be.

Aradon 1895. évi márczius hó 9-én.

A városi tanács

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1895. évi április hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,07	3,56	1,35
Csaba	2,23	5,52	4,37
Kétegyháza	2,54	6,10	5,08
Lőkősháza	3,12	—	5,26
Kurtics	3,28	6,34	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	3,55	6,52	6,10

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,20	8,18	9,40
Sofronya	11,36	—	9,58
Kurtics	11,49	8,36	10,12
Lőkősháza	12,05	—	10,30
Kétegyháza	12,28	9,00	10,59
Csaba	1,19	9,28	11,44
Szolnok	4,14	11,19	2,58
BUDAPEST érkezik	7,20	1,10	6,10

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,02
Glogovác	2,44	6,46	4,42	—
Györök	3,14	7,06	5,04	—
Paulis	3,31	7,17	5,15	—
Radna-Lippa	3,58	7,30	5,33	7,47
Konop	4,30	7,57	5,57	—
Berzova	4,50	8,13	6,13	—
Tótvár	5,21	8,35	6,39	—
Soborsin	5,40	8,53	6,58	8,48
Piski	—	11,17	9,24	—
Gyulafehvár	—	12,51	11,01	11,18
Tövis érkezik	—	1,20	11,30	11,40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul	3,36	3,19	1,35
Gyulafehvár	3,58	4,04	2,13
Piski	5,07	6,05	3,57
Soborsin	6,34	8,20	6,23
Tótvár	—	8,37	6,40
Berzova	—	9,02	7,05
Konop	—	9,19	7,22
Radna-Lippa	7,28	9,49	7,53
Paulis	—	10,02	8,06
Györök	—	10,15	8,19
Glogovác	—	10,38	8,43
ARAD érkezik	8,08	10,50	8,55

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5,18	3,56
Sofronya	5,31	4,18
Kurtics	5,44	4,45
Lőkősháza	6,00	5,13
Kétegyháza	6,18	6,13
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,01	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lőkősháza	8,14	7,58
Kurtics	8,38	8,15
Sofronya	8,58	8,27
ARAD érkezik	9,10	8,42

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,30	5,00
Uj-Arad	6,31	11,54	5,21
Németságh	6,49	12,19	5,47
Vinga	7,08	12,47	6,14
Orozifalva	7,20	1,04	6,34
Merczifalva	7,31	1,20	6,52
Szt.-András	7,43	1,39	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,05	7,39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merczifalva	9,04	1,59	9,48
Orozifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT. ANNA indul	8,00	6,35
Simánd	8,31	7,06
Kisjénő-Erdőhegy	9,15	7,51
Székudvar	9,31	8,08
Sikló	9,46	8,23
Ottlaka	10,00	8,37
Elek	10,20	8,55
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,35	9,10

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,20	8,00
Elek	5,33	8,20
Ottlaka	5,48	8,37
Sikló	5,56	8,43
Székudvar	6,06	8,03
Kisjénő-Erdőhegy	6,25	8,33
Simánd	6,48	8,05
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,12	8,35

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	d. e.	este
MEZŐHEGYES ind.	9,30	7,00
Kamarásmaj.	9,42	7,12
Nesze	9,51	7,21
Kovács-háza	10,10	7,40
Bánhegyes	10,33	8,03
M.-Bodzás	10,55	8,25
Bánkut	11,09	8,39
KÉTEGYHÁZA érkezik	11,30	9,00

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	reggel	délután
KÉTEGYHÁZA ind.	5,16	3,15
Bánkut	5,34	3,37
Megyess-Bodzás	5,45	3,55
Bánhegyes	6,01	4,17
Kovács-háza	6,17	4,40
Nesze	6,27	4,54
Kamarás-major	6,34	5,03
MEZŐHEGYES érkezik	6,44	5,15

Arad—Szeged.

	reggel	d. o.	d. u.
ARAD indul	—	7,00	4,10
Szt.-Tamás	—	7,29	4,37
Pécska	—	7,53	4,57
Battonya	—	8,35	5,29
Tompa	—	8,47	5,41
Mezőhegyes	6,55	9,14	6,08
Csanád-Palota	7,18	10,02	6,54
Nagylak	7,34	10,23	7,14
Apátfalva	7,56	10,57	7,39
Makó	8,15	11,19	8,00
Kis-Zombor	8,36	11,55	8,40
SZEGED érkezik	9,27	1,00	9,40

Szeged—Arad.

	este	d. u.	reggel
SZEGED indul	6,10	2,45	3,44
Kis-Zombor	7,15	3,44	4,42
Makó	7,32	4,00	4,58
Apátfalva	8,35	4,43	5,32
Nagylak	9,09	5,09	5,56
Csanád-Palota	9,32	5,23	6,13
Mezőhegyes	9,57	5,48	6,35
Tompa	—	6,35	7,16
Battonya	—	6,52	7,31
Pécska	—	7,26	8,01
Szt.-Tamás	—	7,43	8,17
ARAD érkezik	—	8,10	8,49

Arad—Gurahonoz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	6,40	5,10	12,25
Ötvönes	6,57	5,29	12,50
Zimánd-Ujfalu	7,04	5,35	1,01
Uj-Szt-Anna	7,21	5,54	1,28
Világos	7,55	6,23	2,18
Muszka-Magyarád	8,02	6,30	2,29
Pankota	8,15	6,41	2,53
Apatelekek	8,51	7,12	3,50
Borosjenő	9,01	7,21	4,05
Bokszeg-Béni	9,30	7,47	5,09
Borossebes-Buttyin	10,03	8,14	5,54
Almás-Alosill	10,42	8,47	6,57
GURAHONCZ érkezik	10,58	9,01	7,19

Gurahonoz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4,14	2,10	4,45
Almás-Alosill	4,29	2,27	5,10
Borossebes-Buttyin	4,58	3,00	5,52
Bokszeg-Béni	5,29	3,42	7,06
Borosjenő	5,51	4,09	7,36
Apatelekek	6,04	4,25	8,09
Pankota	6,41	5,03	9,30
Muszka-Magyarád	6,47	5,15	9,40
Világos	6,54	5,23	9,58
Uj-Szt-Anna	7,17	5,50	10,29
Zimánd-Ujfalu	7,40	6,18	11,13
Ötvönes	7,45	6,24	11,31
ARAD érkezik	8,08	6,45	11,46

Borosjenő—Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul	9,10	7,30
Csermő érkezik	10,07	8,20

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	8,10
Borosjenő érkezik	5,40	4,00

Borossebes—Ményháza.

	d. e.	d. u.
BOROSSEBES BUTTYIN indul	10,20	évk. 2,42
Dézna	11,03	1,57
MENYHÁZA	11,45	indul 1,17

Irnök

Május 1-től kezdve

alkalmazást nyerhet alólírott nál

fizetése évi 200 frt és lakás

Silingyia, 1895. április 11.

Mladin György

345 körjegyző.

12283/1895. I. b. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Az Aradvármegye területén átvonuló debreczeni-fehértemplomi államközút 150—151 klm. szakaszán lévő 5. sz. hid helyreállítási munkáinak biztosítása iránt f. é. május hó 4-ik napjának déli 12 órákor az aradi államépítészeti hivatalnál és a kereskedelemügyi miniszterium I/B. szakosztályában zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A 4566 frt 85 kr. az az: négyezer ötszázhatvanhat frt 85 kr. erejéig engedélyezett összeg után számítandó és 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok a kitűzött időpontig a nevezett állam-építészeti hivatalnál, vagy a kereskedelemügyi miniszterium segéd hivatali igazgatóságánál nyújtandók be.

A későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

A szóban forgó munkára vonatkozó műszaki művelet, általános feltételek — és részletes határozatok a nevezett állam-építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Budapest, 1895. április 8-án.

M. kir. kereskedelemügyi

348

4507/1895. sz. kh.

Hirdetés.

Felmerült esetből kifolyólag a közfogyasztás céljából a piacon árusítani szándékolt ugynevezett kneip borjunak a piacon akár a sátorban, akár nyílt helyen való megnyuzását, felboncolását és feldarabolását, köztisztasági és közegészségi tekintetből ezennel betiltom s figyelemzettem mindazon mészáros, hentes és báránnyágó iparosokat, hogy a piacon közfogyasztásra és eladásra szánt ugynevezett kneip borjut a piacra megnyuzott, felboncolt és feldarabolt állapotban, szállítsák ki, mivel ellen esetben az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-a értelmében fognak büntettetni.

Kelt Aradon, 1895. évi ápril hó 11-én a kapitányi hivatal mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

4613/895. kp.

Hirdetés.

Ezennel közhírré teszem, hogy a barmpiacz a megszűnt akadályok folytán ismét a rendes helyén az Ovár-téren fog megtartatni.

Aradon, 1895. április hó 13-án.

Sarlot Domokos főkapitány.

Jegyzősegédet

keresek, feltételek:

a román nyelv teljes birása,
szelid természet, és szorgalom,
a fizetés megállapodás szerint
nős segédeknek előny adatik.

Varsánd, 1895. április hó.

Szkála

347.

kjegyző.

212/895. g. sz.

Hirdetés.

Közhírré tesszem, hogy a városi legelőkre bocsátandó szarvasmarhák és lovak után eső bejelentési díjak f. évi április hó 28-tól 30-ig bezárólag terjedő idő alatt a városi pénztárba befizetendők. A díjak befizetésekor a pénztári hivatal kiszolgáltatja a legeltetési jegyeket, melyekkel a szarvasmarhák és lovak a legelőre bocsátásra kitűzött napokon a legelőre bocsáthatják.

A legelőre kibocsátás idejét f. évi május hó 4. és 5-ik napjára tűzöm ki.

Aradon, 1895. évi április hó 21-én.

Varjassy

gazdasági tanácsnok

679/1895. szám.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál az 1800 frt fizetéssel kapcsolatos második almérnöki állás kinevezés útján betöltendő lévén, azokat akik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1888. évi I. t. cz. 10. § ban megjelölt minősítéssel bírnak, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám f. é. május hó 25-ig bemutassák.

Arad, 1895. évi ápril hó 21.

Salacz

kir. tanácsos polgármester

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

4596/1895. kh. sz.

Hirdetés.

Ezennel közhírré tesszem, hogy a himlő oltás folyó hó 16-tól kezdve hetenként kedd, csütörtök és vasárnap mindenkor d. u. 2-óraker eszközöltetik.

Felhívom ennél fogva azon szülőket, kiknek 1894. évi október hó 1. után született gyermekeik vannak, hogy azokat beoltás végett felhívásra az illető körületi orvoshoz elvigyék.

Aradon, 1895. évi április hó 12-én.

Sarlot Domokos

főkapitány.

5667/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszter urnak 426/1895. Eln. sz. a. kiadott körrendelete értelmében, ezennel közhírré tétetik, hogy az a ki Janku Avrahámnak tervezett szobor felállítása érdekében bármily cselekménye által közreműködik, adományokat gyűjt, vagy ad, kihágást követ el, és 15 napig terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1895. évi márczius hó 23.

A városi tanács.

„Aradi nyomda részvénytársaság” könyvnyomdája.

4654/1895.

Hirdetés.

A közös hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben az 1895/96-ki tanév kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi helyekre vonatkozó pályázati hirdetés a nagymélt. m. kir. honvédelmi miniszterium által leküldetvén, közhírré tesszük, hogy ezen pályázati hirdetés levéltárunkban bármikor betekinthető.

Aradon, 1895. évi márczius hó 9-én.

A városi tanács.

5143/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. földmivélsügyi m. kir. miniszterium 15048/895. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a galicziai cs. kir. helytartóság 1895. évi február hó 25-én 14834. sz. a. kelt hirdetménye szerint, a ragadós száj és köröm fájás esetleges behurcolásának veszélye miatt, a szarvasmarhák, juhoknak, kecskéknél és sertéseknek Magyarországból Galicziába való bevitele tilos.

Arad, 1895. évi márczius hó 16.

A városi tanács.

5443/1895.

Hirdetés.

Közhírré tesszük, hogy az 1883. évi XXXIV. törvénycikk módosításáról szóló 1890. évi XXIII. t. cz. értelmében a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémiában szervezett tisztképző tanfolyamban az 1895—96-ik tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetés a nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által leküldetvén, az levéltárunkban bármikor megtekinthető.

Arad, 1895. márcz. 20-án.

A városi tanács.

5057/1895.

Hirdetés.

Közhírré tesszük, hogy a fumei hadtengerészeti akadémiában az 1895/96-ik iskolai év kezdetén betöltendő egészen ingyenes és féldíjmentes, valamint fizetéses és alapítványi helyek betöltésére vonatkozólag a mélt. m. kir. honvédelmi miniszter által kibocsátott pályázati hirdetés levéltárunkban bármikor betekinthető.

Aradon 1895. évi márczius hó 9.

A városi tanács.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.

4550/1895. k. h. szám.

Felhívás.

Mínt hogy az 1888. évi XIX. t. cz. 28. §-a értelmében az, ki a tilalom idő beállta előtt fogott, vagy zárt vizekből származó halat vagy rákot szállít vagy elad tartozik azok származását vagy a befogatási időt minden egyes esetben hatósági bizonyítvánnyal igazolni, — felhívom azokat, kik halak s rákok eladásával foglalkoznak hogy ezen intézkedést szem előtt tartva az ellenőrző közegeknek a jelzett bizonyítványt felmutassák, mivel ellen esetben a halak vagy rákok elkoboztatnak, s a tulajdonos ezen felül büntettetni fog.

Arad, 1895. évi április hó 10-én.

Sarlot Domokos

főkapitány.